

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

JULIANE KOKOTT,

predstavljeni 15. januarja 2009(1)

Zadeva C–357/07

TNT Post UK Ltd,

The Queen

proti

The Commissioners of Her Majesty's Revenue & Customs

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court))

„Šesta direktiva o DDV – Oproščene transakcije – Pojem javne poštne službe – Univerzalna storitev – Načelo davčne nevtralnosti“

I – Uvod

1. V tem primeru High Court of Justice of England and Wales (Administrative Court) sprašuje po razlagi člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive o DDV(2), ki določa oprostitve plačila davka poštne storitve, ki jih opravljajo „javne poštne službe“. Predvsem je treba razložiti pomen tega pojma na liberaliziranem poštnem trgu.

2. TNT Post UK Limited (v nadaljevanju: TNT) v postopku v glavni stvari nasprotuje dejstvu, da so vse poštne storitve Royal Mail Group Limited (Royal Mail), izvajalca univerzalne storitve v Združenem kraljestvu, oproščene plačila davka, medtem ko so storitve vseh drugih izvajalcev obdavčene. Po mnenju tožeče stranke na popolnoma liberaliziranem trgu Združenega kraljestva „javnih poštne službe“ ni več, tako da ne omogoča oprostitve. Če pa se nasprotno oprostitve uporablja za izvajalca univerzalnih storitev, je treba ugotoviti, ali je treba oprostiti vse njegove storitve ali samo določene in katere od teh določenih storitev je v tem primeru treba oprostiti.

3. Mnenja držav članic intervenientk se precej razlikujejo. Izražena mnenja segajo od soglasja s prakso Združenega kraljestva do zavrnitve vsake oprostitve na liberaliziranem trgu. S tega vidika torej ni mogoče zagotoviti enotne razlage in uporabe Šeste direktive. Tako je Komisija tudi že sprožila postopek zaradi neizpolnitve obveznosti zoper tri države članice, in sicer deloma zato, ker oprostitve plačila DDV ne uporabljajo, in deloma zato, ker je oprostitve preveč razširjena.(3)

4. Odgovor na ta vprašanja ne zadeva samo vseh zasebnih potrošnikov, ki uporabljajo poštne storitve. Opredelitev področja uporabe oprostitve plačila DDV lahko vpliva tudi na razvoj trgov poštne storitve v državah članicah. Glede na to, kaj bo Sodišče sklenilo, lahko njegovi odgovori

privedejo do okrepitve uveljavljenega izvajalca univerzalne storitve in otežijo prodor konkurenčnih ponudnikov ali pa uinkujejo nasprotno.

II – Pravni okvir

A – Pravo Skupnosti

5. V ?lenu 13(A) Šeste direktive, z naslovom „Oprostitev za doloene dejavnosti, ki so v javnem interesu“, je doloeno:

„1. Brez vpliva na druge dolo?be Skupnosti države ?lanice pod pogoji, ki jih dolo?ijo zaradi zagotavljanja pravilne in enostavne uporabe takšnih oprostitev in prepre?evanja vsakršnih mo?nih utaj, izogibanja ali zlorab davka, oprostitjo:

a) opravljanje storitev javnih poštних slu?b, razen prevoza potnikov in telekomunikacijskih storitev, ter dobavo blaga v zvezi z opravljanjem teh storitev [...]“(4)

6. Direktiva 97/67/ES (v nadaljevanju: Poštna direktiva)(5) dolo?a enotna pravila za notranji trg poštних storitev. Med drugim ureja pogoje za opravljanje univerzalne poštne storitve.

7. ?len 2 Poštne direktive med drugim vsebuje naslednje opredelitve pojmov:

„2. „[J]avno poštno omre?je“: sistem organizacije in vseh vrst sredstev, ki jih uporablja(-jo) izvajalec(-i) univerzalne storitve, še zlasti v naslednje namene:

- za sprejem poštних pošiljk, ki spadajo v obveznost univerzalne storitve s to?k dostopa po vsem ozemlju;
- za prenos teh pošiljk in ravnanje z njimi od to?k dostopa do dostavnega centra;
- dostavo na naslove, ozna?ene na pošiljkah;

[...]

13. „izvajalec univerzalne storitve“: oseba javnega ali zasebnega prava, ki izvaja univerzalno poštno storitev ali dele te storitve v državi ?lanici, katere identiteta je bila v skladu s ?lenom 4 sporo?ena Komisiji [...]“

8. Dol?nosti držav ?lanic za zagotavljanje univerzalne storitve so med drugim urejene v ?lenu 3 Direktive 97/67/ES, ki vsebuje naslednje dolo?be:

„1. Države ?lanice zagotovijo, da lahko uporabniki koristijo pravico do univerzalne storitve, ki vklju?uje stalno izvajanje poštних storitev predpisane kakovosti na vseh to?kah dostopa na njihovem ozemlju po dostopnih cenah za vse uporabnike.

2. V ta namen države ?lanice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da gostota kontaktnih to?k in to?k dostopa upošteva potrebe uporabnikov.

3. Sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da je univerzalna storitev zajam?ena vsak delovni dan in ne manj kot pet dni na teden, razen v okoliš?inah in zemljepisnih pogojih, ki jih državni regulativni organ dolo?i kot izjemne, in da vklju?uje najmanj:

- en sprejem;
- eno dostavo na dom ali v prostore vsake fizi?ne ali pravne osebe, ali z odstopanjem pod

pogoji, ki jih določi državni regulativni organ, eno dostavo na ustrezno mesto. [...]

7. Univerzalna storitev, kot je opredeljena v tem členu, zajema storitve v notranjem prometu in čezmejne storitve.“

9. V členu 7(1) Direktive 97/67 je bilo do začetka veljavnosti Direktive 2008/6/ES(6) z dne 27. februarja 2008 določeno:

„Države članice lahko v obsegu, ki je potreben za ohranitev univerzalnih storitev, še naprej rezervirajo storitve za izvajalca(-e) univerzalnih storitev. Navedene storitve so omejene na sprejem, usmerjanje, prenos in dostavo poštnih pošilk notranje korespondence in dohodne čezmejne korespondence, s pospešeno dostavo ali brez, v okviru obeh naslednjih omejitev mase in cene. Masa je omejena na 100 gramov od 1. januarja 2003 in 50 gramov od 1. januarja 2006. Ti masni omejitvi se ne bosta uporabljali od 1. januarja 2003, če je cena vsaj trikrat višja od javne tarife za pošiljko korespondence v prvi težnostni stopnji najhitrejške kategorije, in od 1. januarja 2006, če je cena vsaj 2,5-krat višja od nje [...]"

B – Nacionalno pravo

10. V Združenem kraljestvu je bila oprostitvev poštnih storitev, določena v Šesti direktivi, prenesena z določbami člena 31(1), v povezavi s točkama 1 in 2 skupine 3 priloge 9 k Value Added Tax Act 1994 (zakona o davku na dodano vrednost 1994), v različici, spremenjeni z zakonom iz leta 2000. Po teh določbah so prevoz poštnih pošilk, ki ga opravlja Post Office Company, in storitve, ki jih ta opravlja v zvezi s prevozom poštnih pošilk, oproščeni plačila DDV.

11. „Post Office Company“ je bila ustanovljena s strani Royal Mail Holdings plc, ki kot ista holdinška družba ne opravlja trgovinske dejavnosti. Kot je navedlo predložitveno Sodišče, je uprava oprostitvev za „Post Office Company“, ki je bila določena z zakonom o davku na dodano vrednost iz leta 1994, v različici tega zakona iz leta 2000 razširila na vsa stoodstotna hčerinska podjetja, ki so v lasti Royal Mail Holdings plc in opravljajo te poštne storitve.

12. V členu 4 zakona o poštnih storitvah iz leta 2000 je opredeljen pojem „univerzalne poštne storitve“. Pojem zajema pošto službo, ki mora na celotnem ozemlju vsak delovni dan zagotoviti vsaki osebi v Združenem kraljestvu vsaj eno dostavo na dom in zagotoviti vsaj en sprejem poštnih pošilk v te namene na določenih točkah dostopa. Poleg tega morajo biti v okviru univerzalne poštne storitve, med katere med drugim spada prevoz pomembnih poštnih pošilk z enega kraja na drugega in s tem povezane storitve, kot so sprejem, zbiranje, usmerjanje in dostava takšnih pošilk, zagotovljene po dostopnih cenah, določenih z enotno javno tarifo, veljavno v celotnem Združenem kraljestvu.

13. Izvajalec univerzalne storitve v smislu zakona o poštnih storitvah iz leta 2000 je oseba, ki jo je pristojni minister v skladu s členom 4 Poštne direktive sporočil Evropski komisiji in je bila o tem obveščena.

III – Dejansko stanje, vprašanja za predhodno odločanje in postopek

14. Od 1. januarja 2006 je britanski poštni trg popolnoma liberaliziran. Vsakemu ustreznemu kandidatu je mogoče podeliti ustrezno dovoljenje za razpošiljanje vseh poštnih pošilk brez omejitev teže.

15. Royal Mail je trenutno edini izvajalec univerzalne storitve v Združenem kraljestvu, priglasi pri Komisiji. Na podlagi dodeljenega dovoljenja mora Royal Mail izpolnjevati vse pogoje, predvsem mora na vsem ozemlju Združenega kraljestva zagotoviti poštne storitve po enotnih in

dostopnih tarifah.

16. Poštne storitve, ki jih mora zagotoviti Royal Mail, zajemajo med drugim vzpostavitev dovolj velike mreže točk dostopa za vse, zagotovitev dostave poštних pošilk na vsak poljuben naslov v Združenem kraljestvu in sprejem poštних pošilk na vsaki točki dostopa vsak delovni dan, upoštevati pa mora tudi določene standarde kakovosti, predvsem hitro dostavo prednostnih pisemskih pošilk, praviloma naslednji delovni dan.

17. Nacionalna integrirana poštna mreža, ki jo vzdržuje Royal Mail, šest dni v tednu oskrbuje približno 27 milijonov naslovov, 113.000 poštних nabiralnikov, 14.200 poštних uradov in 90.000 poslovnih naslovov. V podjetju Royal Mail je v Združenem kraljestvu zaposlenih skupno približno 185.000 ljudi.

18. Z vidika prihodkov veljajo za približno 90 % poštних storitev, ki jih opravlja Royal Mail, vključno s pisemskimi pošilkami, predpisi in pogoji, ki so bili naloženi samo Royal Mail in nobenemu drugemu izvajalcu poštних storitev, ki deluje v Združenem kraljestvu.

19. TNT ima od decembra 2002 dovoljenje za opravljanje poštних storitev in sme zaradi liberalizacije enako kot Royal Mail dostavljati vsa pisma brez omejitev znotraj Združenega kraljestva. Trenutno TNT opravlja samo tako imenovane „poštne storitve v predhodni fazi“ (*upstream services*), ki vključujejo zbiranje, strojno oziroma v določenih primerih ročno usmerjanje in obdelavo poštних pošilk ter njihov prevoz do osrednjih točk dostopa, ki jih vzdržuje Royal Mail.

20. Royal Mail in TNT morata plačati licenčnino, ki je odvisna od ustvarjenega prometa. Nekateri pogoji dovoljenja obeh izvajalcev poštних storitev se precej razlikujejo med seboj. Za Royal Mail veljajo predvsem strožje zahteve glede nadzora cen, pogostnosti storitve, pokrivanja ozemlja, dostopa strank do storitev, standardov kakovosti, obdelave pritožb in sprememb poslovnih pogojev, pod katerimi se opravljajo poštne storitve.

21. Royal Mail mora poleg tega v skladu s svojim dovoljenjem, v primerjavi s TNT, opravljati tako imenovane „poštne storitve v prodajni fazi“ (*downstream services*). Te vključujejo prevoz in dostavo poštних pošilk, ki jih je TNT razvrščene in obdelane dostavil osrednjim točkam dostopa Royal Mail, prejemnikom.

22. Medtem ko je po zakonu o davku na dodano vrednost iz leta 1994 v sedanji različici Royal Mail oproščen plačila davka na dodano vrednost za prevoz poštних pošilk, morajo drugi izvajalci poštних storitev, kot je TNT, za vse opravljene poštne storitve plačati običajni 17,5-odstotni davek na dodano vrednost.

23. TNT meni, da v Združenem kraljestvu poslovna pošta pomeni približno 85 % vseh poštних pošilk. Od tega odpade približno 40 % na podjetja, ki niso upravičena do popolnega odbitka vstopnega davka, in predvsem podjetja, ki se ukvarjajo s finančnimi storitvami, ki so za TNT najpomembnejši segment trga na področju poslovne pošte. Zato je v interesu TNT, da je znesek plačila davka na dodano vrednost, ki ga mora zaračunati svojim poslovnim strankam, čim nižji.

24. TNT je zato pri Court of Justice of England and Wales (Administrative Court) vložil zahtevo za sodni pregled zakonitosti oprostitve plačila davka na dodano vrednost, ki jo ima Royal Mail, v skladu s skupino 3 priloge 9 k zakonu o davku na dodano vrednost iz leta 1994. High Court je v okviru tega postopka s sklepom z dne 12. julija 2007 Sodišče v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

1. a) Kako je treba razlagati pojem „javne poštne službe“ iz člena 13A(1)(a) Šeste direktive (Direktiva 77/388/EGS) (sedaj člen 132(1)(a) Direktive 2006/112)?

b) Ali na razlago tega pojma vpliva dejstvo, da so bile poštne storitve v državi članici liberalizirane, da ni nobenih rezerviranih storitev v smislu Direktive Sveta 97/67/EGS, kot je bila spremenjena, in da je bil Komisiji v skladu s to direktivo sporočen izvajalec, določen za opravljanje univerzalnih storitev (v Združenem kraljestvu je to Royal Mail)?

c) Ali v okoliščinah tega primera (kot so navedene zgoraj v točki (b)) ta izraz zajema

(i) samo enega izvajalca, določenega za opravljanje univerzalnih storitev (v Združenem kraljestvu je to Royal Mail), ali

(ii) tudi zasebnega izvajalca poštних storitev (kot je TNT Post)?

2. Ali je treba v okoliščinah tega primera člen 13A(1)(a) Šeste direktive o DDV (sedaj člen 132(1)(a) Direktive 2006/112) razlagati tako, da od držav članic zahteva oziroma jim dovoljuje, da oprostijo plačila davka vse poštne storitve, ki jih opravljajo „javne poštne službe“?

3. Če države članice morajo oziroma lahko oprostijo plačila davka določenim storitvam, ne pa vseh storitev, ki jih opravljajo „javne poštne službe“, po kakšnih merilih se določijo te storitve?

25. Stališča so v postopku pred Sodiščem predložili TNT, Royal Mail, irska, grška, nemška, finska in švedska vlada ter vlada Združenega kraljestva in Komisija.

IV – Pravna presoja

A – Prvo vprašanje

26. Prvo vprašanje je razdeljeno na tri dele, ki jih bom analizirala skupaj. Vprašanje se nanaša na določitev področja uporabe načela *ratione personae* člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive. V skladu s to opredelitvijo države članice oprostijo plačila davka na dodano vrednost „opravljanje storitev javnih poštних služb, razen prevoza potnikov in telekomunikacijskih storitev, ter dobavo blaga v zvezi z opravljanjem teh storitev“.

27. High Court želi izvedeti, ali je na popolnoma liberaliziranem poštnem trgu sploh še mogoče govoriti o „javnih poštних službah“, katerih storitve so oproščene, in če je to mogoče, kateri izvajalci poštних storitev so vključeni v ta pojem.

28. TNT ter finska in švedska vlada z opiranjem na sklepne predloge generalnega pravobranilca Geelhoeda v zadevi Dansk Postordreforening(7) menijo, da oprostitev plačila davka na dodano vrednost poštних storitev po odpravi rezerviranja določenih storitev ni več upravičena. Royal Mail, preostale države intervenientke in Komisija nasprotno menijo, da je treba pod sedanjimi pogoji izvajalca(-e) univerzalne storitve obravnavati kot javne poštne službe, katerih storitve so oproščene.

– Razlaga pojma javne poštne službe, ob upoštevanju zakonskega okvira ter smisla in namena oprostitve plačila davka

29. Najprej je treba povedati, da se oprostitve, navedene v ?lenu 13(A) Šeste direktive, nanašajo na dejavnosti, ki so v javnem interesu, kar tudi jasno izhaja iz naslova tega ?lena. V smislu dolo?b ?lena 13(A) so poleg poštних storitev davka na dodano vrednost oproš?ene zdravstvene in socialne storitve ter storitve na podro?jih vere, izobraževanja, kulture in športa.
30. Tem storitvam je skupno, da zadovoljujejo osnovne potrebe prebivalstva in da jih pogosto opravljajo javne, neprofitne organizacije. Leta 1977 je zakonodajalec Skupnosti med osnovne potrebe vklju?il tudi opravljanje poštних storitev. Te osnovne storitve morajo biti splošni javnosti na voljo po ugodni ceni in brez pribitka davka na dodano vrednost.(8)
31. Po eni strani se je zakonodajalec Skupnosti pri izbiri storitev, ki so v skladu s ?lenom 13 Šeste direktive oproš?ene davka na dodano vrednost, navezoval na oprostitve, ki so v državah ?lanicah že obstajale ob sprejetju Direktive. Po drugi strani pa je poskusil omejiti število oprostitev pla?ila DDV, ker te oprostitve pomenijo izjeme od splošnega na?ela, na podlagi katerega se DDV pla?uje za vsako storitev, ki jo dav?ni zavezanec opravi za pla?ilo.(9)
32. Ker gre za izjemo, se pojem oprostitve razlaga ozko.(10) ?len 13(A) Šeste direktive ne dolo?a oprostitve pla?ila DDV za vse dejavnosti v javnem interesu, ampak samo za tiste, ki so v njem našteje in podrobno opisane.(11) Vendar to pravilo ozke razlage ne pomeni, da je treba pojme, uporabljene za opredelitev oprostitev v skladu s ?lenom 13 Šeste direktive, razlagati tako, da bi tem odvzeli njihove u?inke.(12)
33. Za natan?nejšo omejitev imajo številne oprostitve pogoj, da storitve opravljajo dolo?ene osebe ali službe. Zdravstvena oskrba je na primer oproš?ena pla?ila DDV samo, ?e jo opravlja za to posebej usposobljeno medicinsko osebje (?len 13(A)(1)(c) Šeste direktive).(13)
34. Številne druge oprostitve se uporabljajo samo, ?e zadevne storitve opravljajo organi javnega prava ali dolo?ene organizacije, ki jih priznava država (glej ?len 13(A)(1) (b), (g), (h), (i), (n) in (p) Šeste direktive). To temelji na oceni, da so samo storitve, ki jih opravlja ustanova pod državnim nadzorom, v posebnem javnem interesu, ki upravi?uje oprostitvev pla?ila DDV. Državni nadzor lahko namre? zagotovi predvsem kakovost in razumno ceno storitve.
35. Tudi za oprostitvev poštних storitev v skladu s ?lenom 13(A)(1)(a) Šeste direktive je Sodiš?e že v sodbi Komisija proti Nem?iji(14) poudarilo, da ta dolo?ba zadeva samo storitve, ki jih opravljajo javne poštne službe v organizacijskem smislu. Storitve, oproš?ene v skladu s ?lenom 13(A), niso bile opredeljene s sklicevanjem na samo materialna in funkcionalna merila.(15)
36. Oblika besedila v ?lenu 13(A)(1)(a) s tem zagotavlja, da so oproš?ene samo storitve, ki jih opravlja poštna organizacija sama in neposredno za stranke. Nasprotno pa delne storitve, ki jih opravlja tretja oseba za poštno organizacijo, kot na primer železniški ali zra?ni prevoz poštних pošiljk med razli?nimi poštними uradi, niso oproš?ene pla?ila DDV.(16)
37. Vendar Sodiš?e iz uporabe pojma *javna poštna ustanova* ni sklepalo, da se pojem nanaša samo na državne izvajalce. Nasprotno, menilo je, da je mogo?e uporabiti oprostitvev tudi za storitve, ki jih opravlja zasebno podjetje s koncesijo.(17) V nasprotju z drugimi okoliš?inami oprostitev prav ?len 13(A)(1)(a) Šeste direktive ne zahteva, da mora poštne storitve opravljati *organ javnega prava*.
38. Vendar ob sprejetju Direktive leta 1977 ni bilo potrebe po razlikovanju med državnimi in zasebnimi izvajalci, ker so poštne storitve takrat opravljali samo državni monopolni ponudniki.
39. Od takrat se je organizacija poštних storitev zelo spremenila. Med prenosom Poštne

direktive so bili državni monopoli postopoma odpravljeni in trg se je odprl konkurenčnim ponudnikom.

40. S cilji Šeste direktive ne bi bilo skladno, da se na tem področju plačila davka na dodano vrednost oprosti samo državne izvajalce poštne storitve ali da se oprostitve sploh ne uporablja, če ni več državnih ponudnikov. Nasprotno, v smislu člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive se lahko tudi gospodarska podjetja na celoma štejejo za javno pošto ustanovo, če poleg ali namesto prejšnjega javnega monopola opravljajo poštne storitve v javnem interesu.(18)

41. Kot namreč izhaja iz vidika ureditve oprostitve v členu 13(A) Šeste direktive, je smisel in namen te direktive v tem, da se poštne storitve, ki se štejejo kot del skrbi za eksistenco in je zato njihovo zagotavljanje po ugodni ceni v splošnem interesu, ne podražijo zaradi davka na dodano vrednost.(19)

42. Pomen tega cilja se z liberalizacijo poštne trga ni spremenil.

43. Tako člen 2(2) Poštne direktive izhaja iz nadaljnjega obstoja „javnega poštne omrežja“ ter ga opredeli kot sistem organizacije in vseh vrst sredstev, ki jih uporablja(-jo) izvajalec(-i) univerzalne storitve. Člen 3 Poštne direktive zagotavlja, da lahko uporabniki – tudi brez državnega poštne monopola – koristijo pravico do univerzalne storitve, ki vključuje stalno izvajanje poštne storitve, predpisane kakovosti, na vseh točkah dostopa na njihovem ozemlju po dostopnih cenah za vse. Člen 12 zahteva, da morajo biti cene prilagojene stroškom; države članice pa se lahko odločijo, da se na njihovem celotnem državnem ozemlju uporablja enotna tarifa.

44. S temi določbami za univerzalne storitve je zakonodajalec Skupnosti določil, katere storitve so v posebnem javnem interesu. Vendar Poštna direktiva postavlja samo minimalne zahteve.(20) Zato iz njenih določb ni mogoče dokončno sklepati, kateri ponudniki in katere storitve v zakonskem okviru posamezne države članice spadajo na področje uporabe oprostitve plačila davka na dodano vrednost.

45. Res je tudi, da Poštna direktiva in Šesta direktiva o DDV spadata na popolnoma različni področji urejanja in da urejata različne predmete, kot to poudarja švedska vlada. Poštna direktiva oblikuje splošni okvir za ureditev poštne trgovine in se ne nanaša na davčno obravnavo poštne storitve. Šesta direktiva pa uvaja sistem davka na dodano vrednost po vsej Skupnosti in poštne storitve omenja samo na nekaj mestih.

46. To ni razlog, da se pri razlagi Šeste direktive ne bi upoštevale ocene, na katerih temeljijo določbe Poštne direktive o univerzalnih storitvah, ki jih opravlja javno pošto omrežje. Kajti v tej točki se prekrivajo hotenja obeh uredb: zagotoviti je treba opravljanje poštne storitve po dostopnih cenah.

47. To potrjuje, da se upravljavci *javnega poštne omrežja*, ki opravljajo univerzalno storitve, pod današnjimi pogoji, v smislu člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive, štejejo za *javne poštne službe*.

48. Royal Mail, grška, irska in švedska vlada ter vlada Združenega kraljestva pa nasprotujejo upoštevanju Poštne direktive pri razlagi Šeste direktive o DDV. Navajajo, da Poštna direktiva, ki temelji na členu 95 ES, ne more spremeniti davčnih predpisov, ki so v skladu s členom 93 ES morali biti soglasno sprejeti. Če bi zakonodajalec želel uvesti prilagoditev oprostitve plačila davka na dodano vrednost za poštne storitve, bi lahko določbo spremenil na primer ob nadomestitvi Šeste direktive z Direktivo 2006/112(21).

49. Vendar ti ugovori niso prepričljivi. V tem primeru ne gre za spremembo Šeste direktive, ampak za njeno razlago, ob upoštevanju njenega namena. V okviru omejitev njenega besedila se

mora v tej zvezi pri uporabi določbe o oprostitvi upoštevati tudi dejanski okvir in okvir prava Skupnosti.(22)

50. Tako je v skladu s prakso Sodišča, če se pri razlagi posameznih pojmov Šeste direktive uporabijo uredbe Skupnosti, upoštevne zunaj davčnega prava, če zasledujejo skladne cilje. V sodbi Abbey National je Sodišče na primer razložilo pojem upravljanje posebnih investicijskih skladov v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive na podlagi ustrezne opredelitve v Direktivi Sveta 85/611/EGS z dne 20. decembra 1985 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP)(23).(24)

– Uporaba oprostitve po odpravi rezerviranja določenih storitev

51. TNT, finska in švedska vlada zastopajo mnenje – pri čemer se sklicujejo na sklepne predloge generalnega pravobranilca Geelhoeda v zadevi Dansk Postordreforening(25) –, da se oprostitve uporablja samo, dokler za določene izvajalce še obstajajo rezervirane poštne storitve. Generalni pravobranilec je dejansko zastopal stališče, da poštna podjetja opravljajo davka oproščeno javno nalogo samo, kadar opravljajo rezervirane storitve. Storitve, ki so sicer spadale med univerzalno storitev, ne da bi bile izključno pridržane enemu izvajalcu, naj bi se opravljale v običajnih konkurenčnih razmerah in naj bi imele povsem pridobitno naravo.(26)

52. Dejansko člen 7 Poštne direktive do sedaj ne zahteva popolne liberalizacije, ampak dovoli rezerviranje ozko omejene vrste storitev za enega izvajalca ali več teh. Te možnosti pa Združeno kraljestvo in več drugih držav članic ne uporablja več.

53. Vendar morajo države članice – v skladu s členom 4 Poštne direktive – na liberaliziranem trgu kljub temu skrbeti, da se zagotovi univerzalna storitev. Predvsem morajo skrbeti za to, da izvajalec(-i) univerzalne storitve upošteva(-jo) določbe o kakovosti in ceni iz členov od 3 do 6 in člena 12 Poštne direktive.

54. Te obveznosti je Združeno kraljestvo izpolnilo tako, da je Royal Mail naložilo odgovornost za zagotavljanje univerzalne storitve in v dovoljenju za opravljanje te storitve določilo ustrezne pogoje. Kot je pojasnilo predložitveno sodišče, se ti pogoji dovoljenja za opravljanje univerzalne storitve zelo razlikujejo od pogojev, pod katerimi poslujejo drugi izvajalci poštних storitev v Združenem kraljestvu.

55. Čeprav izvajalci univerzalne storitve opravljajo svoje storitve brez dodeljenih izključnih pravic, jih ne opravljajo na popolnoma prostem trgu, urejenem samo po gospodarskih vidikih. Nasprotno izpolnjujejo tudi nalogo, ki se opravlja v javnem interesu, in so pri tem pod posebnim nadzorom države. Zato je treba v skladu s ciljem člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive izvajalce univerzalne storitve razvrstiti med „javne poštne službe“ v smislu tega predpisa in njihove storitve oprostiti plačila davka.

56. Pri tem je treba upoštevati, da je cilj rezerviranja določenih storitev, kot izhaja iz uvodne izjave 16 Poštne direktive, zagotavljanje opravljanja univerzalne storitve v finančno uravnoteženih pogojih. Cilj rezerviranja je torej, da se ohrani finančno ravnovesje izvajalca univerzalne storitve in da se mu omogoči izpolnjevanje njegove naloge v splošnem interesu.(27) Razen financiranja posebnih bremen univerzalne storitve rezerviranje določenih storitev ne temelji na nobenem razmisleku, ki se nanaša na javni interes. Zato ni razloga, da je oprostitve iz člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive pogojena z rezerviranjem določenih storitev, ker je zagotavljanje univerzalne storitve prav tako v javnem interesu, čeprav finančne podlage za to ni treba vzpostavljati s podelitvijo izključnih pravic.

57. Med drugim bi razlaga, ki se navezuje na rezerviranje določenih storitev, člena 13(A)(1)(a)

Šeste direktive v številnih državah članicah odvzela ves učinek, kar je treba preprečiti kljub zahtevi po ozki razlagi določb o oprostitvi.(28)

– Razlaga z vidika načela davčne nevtralnosti

58. Na koncu je treba preizkusiti še ugovor, ki so ga vložili TNT ter švedska in finska vlada, da naj bi na liberaliziranem trgu oprostitve izvajalca univerzalne storitve kršila načelo davčne nevtralnosti in ovirala konkurenco.

59. Načelo davčne nevtralnosti, na katerem temelji skupni davčni sistem in ki ga je treba upoštevati pri razlagi določb o oprostitvi, prepoveduje, da bi se gospodarski subjekti, ki opravljajo enake storitve, glede plačila DDV obravnavali različno.(29) Vključuje načelo odprave izkrivljanja konkurence, ki nastane zaradi različnega obravnavanja glede davka na dodano vrednost.(30)

60. Imenovanim intervenientkam je treba priznati, da je načelo nevtralnosti v vsakem primeru ohranjeno, če se oprostitve uporablja samo za izvajalce, ki opravljajo rezervirane poštno storitve. Kajti s prenosom izključnih pravic na enega izvajalca se že vnaprej onemogoči, da drugi gospodarski subjekti opravljajo enake storitve, katerih različna davčna obravnava krši načelo nevtralnosti.

61. Vendar iz tega ne sledi, da je načelo nevtralnosti samodejno kršeno, če se oprostitve ne nanaša na naravo storitev kot rezervirane storitve, ampak se na splošno nanaša na univerzalne storitve. Z načelom nevtralnosti je namreč združljivo, da se oprostitve samo storitve izvajalca univerzalnih storitev, če na podlagi posebnih zakonskih določb niso primerljive s storitvami drugih izvajalcev poštnih storitev in zato ni izkrivljanja konkurence.

62. Bistvo univerzalne storitve, ki jo Royal Mail zagotavlja v javnem interesu, je, da je vsem uporabnikom ponujena določena ponudba poštnih storitev na vsem ozemlju po enotni tarifi. Royal Mail mora predvsem vzdrževati določeno število točk dostopa (poštni nabiralniki in poštno podružnice), na katerih mora poštno pošiljke prevzeti vsaj enkrat na delovni dan. Vse dovoljene poštno pošiljke mora dostaviti na vsak naslov v Združenem kraljestvu po dostopni in enotni ceni ter ne sme na primer zavrniti prevoza v oddaljene regije ali ga izvesti po višji ceni. Pošta mora biti dostavljena vsak delovni dan vsem zasebnim gospodinjstvom in poslovnim strankam.

63. TNT ni treba ponuditi podobne storitve. Zato načelo davčne nevtralnosti ne zahteva, da se storitve, ki jih opravljata TNT in Royal Mail, davčno obravnavajo enako. Sicer je mogoče, da TNT opravlja delno podobne storitve kot Royal Mail, na primer zbiranje in usmerjanje poštnih pošilk. Univerzalna storitev s posebnimi davčnimi ugodnostmi je prav v tem, da se zagotavlja javno pošto omrežje kot sistem infrastrukture in storitev določene kakovosti po enotni ceni. Posledično ocenjevanje primerljivosti storitev ni odvisno samo od primerjave posameznih storitev, ampak od tega, da so del skupne ponudbe javnega poštnega omrežja.(31)

64. Ali to velja za vse ali samo za določene dejavnosti izvajalca univerzalne storitve, je treba preizkusiti v okviru odgovora na drugo vprašanje.

65. Na davčno obravnavanje ne vpliva, ali je bila identiteta izvajalca univerzalnih storitev sporočena Komisiji v skladu s členom 4 Poštne direktive. Odločilno je samo to, da njegove storitve v stvarnem pogledu ustrezajo značilnostim univerzalne storitve in da je njihovo opravljanje zagotovljeno za določeno obdobje s pogoji, določenimi v dovoljenju, podeljenem izvajalcu, ali z zakonskimi zahtevami. Kajti to ne bi bilo združljivo z načelom nevtralnosti, če bi se stvarno enake storitve davčno obravnavale neenako samo zaradi tega, ker je bila identiteta gospodarskega subjekta, ki storitev opravlja, sporočena Komisiji.

66. Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da so „javne poštne službe“ v smislu člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive izvajalci poštних storitev, ki zagotavljajo univerzalno storitev. Uporaba oprostitve plačila DDV ne predvideva, da so za izvajalca(-e) rezervirane določene univerzalne storitve.

B – Drugo in tretje vprašanje

67. Z drugim vprašanjem za predhodno odločanje želi predložitveno Sodišče izvedeti, ali so v člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive zajete vse storitve, ki jih opravlja izvajalec poštних storitev, ki je oproščen davka na dodano vrednost. Če vse storitve izvajalca niso oproščene, je Sodišče s tretjim vprašanjem zaproseno, naj navede merila za razlikovanje med oproščenimi storitvami in storitvami, ki niso oproščene. Ker sta ti vprašanji povezani med seboj, ju bom obravnavala skupaj.

68. Po mnenju Royal Mail ter britanske, grške in irske vlade se besedilo oprostitve nanaša samo na izvajalca storitve in ne zahteva razlikovanja med različnimi storitvami upravičenca. Nasprotno se mora po mnenju Komisije in nemške vlade oprostitve nanašati samo na tiste storitve izvajalca univerzalne storitve, ki neposredno spadajo v ponudbo univerzalnih storitev. Komisija od takšnih storitev loči storitev masovnih pisemskih pošilk, ki ne bi smele biti oproščene plačila DDV. Po mnenju nemške vlade storitve, ki se opravljajo po prosto dogovorjenih pogojih in tarifah, ne spadajo na področje uporabe oprostitve.

69. V zvezi s tem je treba še enkrat spomniti, da je treba v skladu s členom 13(A)(1)(a) Šeste direktive oprostiti opravljanje storitev javnih poštних služb in dobavo blaga v zvezi z opravljanjem teh storitev. Razen prevoza potnikov in telekomunikacijskih storitev, ki so izrecno izvzeti iz oprostitve, se ta določba ne nanaša na določene storitve javnih poštних služb.

70. Besedilo v tem primeru na prvi pogled daje prav Royal Mail in vladam, ki ga podpirajo. Njihovo razumevanje določbe o oprostitvi potrjuje tudi to, da bi omogočilo jasno razmejitev storitev, za katere veljajo davčne ugodnosti, saj naj bi bilo treba brez dodatnega razlikovanja samo ugotoviti, kdo opravlja storitev.

71. Če bi se dejansko upoštevalo samo, da storitev opravlja javna poštna služba, bi bilo treba oprostiti tudi storitve, ki niso v nobeni zvezi s poštними storitvami, kot so na primer prodaja pisarniških potrebščin ali daril na poštah. To bi bilo v očitnem nasprotju s smislom in z namenom določbe o oprostitvi, da se opravljanja določenih storitev v javnem interesu ne obremeni z davkom na dodano vrednost. Poleg tega ne bi bili upoštevani načeli davčne nevtralnosti in ozke razlage oprostitve plačila davka kot odstopajoče določbe.

72. Da bi se upoštevale zadnje določbe, je treba oprostitve uporabljati samo za storitve javne poštne službe, ki jih ta dejansko opravlja. Kot se je izkazalo iz odgovora na prvo vprašanje za predhodno odločanje, mora oprostitve zajemati storitve javnega poštnega omrežja, katerih zagotavljanje je v javnem interesu, pri čemer je treba upoštevati ocene Poštne direktive.

73. Načeloma je sicer potrebna enotna razlaga pojmov iz Šeste direktive o DDV(32). Ker Poštna direktiva ne vzpostavlja popolne uskladitve univerzalne storitve, lahko med državami članicami nastanejo razlike pri opredelitvi storitev, ki spadajo med univerzalne storitve, in njihovih značilnosti, ki tudi vplivajo na oprostitve plačila davka na dodano vrednost za poštne storitve.

74. V sodbi Komisija proti Nemčiji(33) je Sodišče že poudarilo, da je Šesta direktiva preprečila vpliv na organizacijo poštних sistemov v državah članicah, ker člen 13(A)(1)(a) enako zadeva državne in zasebnopravne ponudnike poštних storitev. Prav tako je v skladu z načelom subsidiarnosti, da države članice, ob upoštevanju svojih zemljepisnih, socialnih in ekonomskih

značilnosti, v okviru določb Poštne direktive določijo poštne storitve, ki morajo biti zagotovljene v javnem interesu.

75. Vsekakor je treba upoštevati, da morajo države članice oprostitev odobriti, če so izpolnjeni pogoji iz člena 13(A)(1)(a)(34) Ta obveznost se ujema z ustrezno pravico posameznika. Zato se morajo države članice pri uporabi oprostitve plačila DDV držati ocen, ki so jih sprejele v okviru poštних predpisov. Če bi države članice imele proste roke, da zahteve splošnega interesa zaradi oprostitve plačila davka na dodano vrednost samovoljno opredelijo drugače kot pri opredelitvi univerzalne poštne storitve, bi postala pravica do odobritve oprostitve vprašljiva.

76. Univerzalna storitev ni univerzalna storitev samo, če se opravlja s pomočjo infrastrukture izvajalca univerzalne storitve. Poleg tega se mora izvajati v skladu s splošno veljavnimi standardiziranimi pogoji in tarifami. Samo takrat lahko velja za storitev, ki jo dejansko opravlja javna poštna služba in na poseben način koristi javnemu interesu.

77. Kot nemška vlada, s sklicevanjem na uvodno izjavo 15 Poštne direktive, pravilno poudarja, imajo izvajalci univerzalne storitve pravico, da se s strankami individualno pogajajo o sklenitvi pogodbe. Takih storitev ne opravlja izvajalec, ki deluje kot *javna* poštna služba, ker storitev pod temi pogoji ni dostopna vsakemu uporabniku enako, ampak samo uporabnikom s posebno kupno močjo.

78. V zvezi s temi storitvami, ki se opravljajo poleg univerzalne storitve in za katere ne veljajo tu veljavni pogoji, je izvajalec univerzalne storitve v enakem položaju kot vsak drug izvajalec poštних storitev. Zato načelo davčne nevtralnosti in prepoved izkrivljanja konkurence izključujeta oprostitev plačila DDV.

79. V sodbi Corbeau je Sodišče že poudarilo, da podelitev izključnih pravic ni upravičena po členu 90(2) Pogodbe ES (postal člen 86 ES), če gre za posebne storitve, ki se ločijo od storitev splošnega interesa in ustrezajo posebnim potrebam gospodarskih subjektov.⁽³⁵⁾ Sicer pa Royal Mail nima izključnih pravic v tem smislu. Oprostitev plačila davka na dodano vrednost je za izvajalca univerzalne storitve seveda ugodnost, ki pa je upravičena samo z njegovimi nalogami, ki so v javnem interesu. Ta ugodnost se ne sme razširiti na druge storitve, ki se na individualni podlagi opravljajo za posamezne gospodarske subjekte.

80. V členu 14(2) Poštne direktive ni brez razloga določeno, da morajo izvajalci univerzalne storitve voditi ločene računovodske evidence znotraj svojih računovodskih sistemov za storitve, ki spadajo pod univerzalne storitve, in za druge storitve. To velja v skladu s členom 14(2), drugi pododstavek, tudi za univerzalne storitve, ki niso rezervirane. Ta določba se uporablja, da se zagotovi preglednost stroškov in izključi navzkrižno subvencioniranje med različnimi panogami, ki bi izvajalcu univerzalne storitve v tekmovanju z drugimi izvajalci lahko dajalo prednosti.

81. Jasna ločitev različnih panog poštних storitev je potrebna tudi v zvezi z oprostitvijo plačila DDV, da izvajalec univerzalne storitve ne bi pridobil prednosti na področjih, na katerih tekmuje z drugimi ponudniki. Ker je treba voditi ločene račune za različne vrste storitev, ni videti, da bi ustrezno ločena uporaba oprostitve plačila DDV povzročala večje praktične težave.

82. V zvezi z masovnimi poštnimi pošiljkami (bulk mail services), ki po mnenju Komisije ne bi smele biti oproščene plačila DDV, je treba najprej pripomniti, da to ni tehnični izraz, ki je morda opredeljen v Poštni direktivi. Nasprotno, Poštna direktiva kot posebno kategorijo pozna samo direktno pošto. V členu 2(8) Poštne direktive je opredeljena kot „komunikacija, ki je sestavljena zgolj iz oglaševalskega, marketinškega ali reklamnega materiala z enakim sporočilom, le naslovnikovo ime, naslov in identifikacijska številka kakor tudi druge spremembe, ki ne spremenijo narave sporočila, so različni, in ki je namenjena velikemu številu naslovnikov in jo je treba prenesti

in dostaviti na naslov, ki ga pošiljatelj označi na sami pošiljki ali na njenem ovitku“.

83. Po eni strani se lahko izraz masovne poštna pošiljke razume kot sinonim za direktno pošto. V širšem pomenu bi lahko vanjo spadala poslovna pošta, ki jo v velikem obsegu pošlje en pošiljatelj, vsebuje pa posamezne komunikacije, kot so na primer računi telekomunikacijskega podjetja ali izpiski računov, ki jih pošiljajo banke.

84. Ne glede na to, kako naj se pojem razume, je oprostitev vsekakor izključena, če se te pošiljke dostavljajo po posamično dogovorjenih cenah.

85. Tudi če se uporablja splošno veljavna poštna tarifa, pri tem gotovo ne gre za značilne storitve, ki spadajo med neposredne življenjske potrebe zasebnih strank. Seveda je namreč eloma vsekakor v javnem interesu, da imajo poslovne stranke na razpolago javno pošto omrežje.

86. Posredno imajo od tega koristi tudi zasebniki. V njihovem interesu je, da se jim poslovna pošta dostavi po dostopni ceni, in sicer tudi če prebivajo v oddaljenih regijah države članice. Če pošiljatelj poslovne pošte ni upravičen do odbitka vstopnega davka, kot na primer banka, bi davek na dodano vrednost, obračunan pri poštnini, na koncu vplival na ceno, ki jo pošiljatelj zaradi zaračuna svoji stranki za svoje storitve.

87. Končno je pri poslovni pošti, ki vsebuje posamezne komunikacije in se dostavlja po splošnih tarifah, težko razmejiti, od katerega števila oddanih pošilk se masovna pošta šteje kot pošta, ki ni oproščena plačila DDV. Ali naj se to uvede že pri 50 računih, ki jih dnevno pošlje srednje veliko podjetje ali šele pri tisočih računih, ki jih pošiljajo velika komunalna podjetja? Zato je treba takšne poštna pošiljke obravnavati enako kot posamično oddane pošiljke z individualno vsebino.

88. Nasprotno je mogoče direktno pošto razmejiti v smislu člena 2(8) Poštne direktive. Direktno pošto bi bilo mogoče kljub uporabi splošne poštna tarife izvzeti iz oprostitve, ker pri teh pošilkah prevladuje komercialni interes za oglaševanje izdelkov ali storitev pošiljatelja. Ne nazadnje se morajo države članice odločiti, kako bodo v tem primeru razvrščale zasebne in javne interese. Pri tem je treba upoštevati tudi interese podjetja, ki tekmuje z izvajalcem univerzalne storitve, da dobi enakopraven dostop do tega dobrikonosnega tržnega segmenta.

89. Zato je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da so v skladu s členom 13(A)(1)(a) Šeste direktive davka oproščene samo tiste storitve javne poštna službe, ki jih javna poštna služba dejansko opravlja, to pomeni univerzalne storitve, ki se opravljajo v javnem interesu. Nasprotno pa niso oproščene storitve, ki se opravljajo na podlagi posamično dogovorjenih pogojev in za katere ne veljajo zahteve univerzalne storitve.

V – Predlog

90. Glede na zgornje ugotovitve predlagam Sodišču, naj na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo High Court, odgovori:

1. „Javne poštna službe“ v smislu člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive Sveta 77/388/EGS z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero – so izvajalci poštnih storitev, ki zagotavljajo univerzalno storitev. Uporaba oprostitve plačila DDV ne predvideva, da so za izvajalca(-e) rezervirane določene univerzalne storitve.

2. V skladu s členom 13(A)(1)(a) Šeste direktive so davka oproščene samo take storitve javne poštna službe, ki jih ta služba tudi opravlja, to pomeni univerzalne storitve, ki se opravljajo v

javnem interesu. Nasprotno pa niso oproščene storitve, ki se opravljajo na podlagi posamično dogovorjenih pogojev in za katere ne veljajo zahteve univerzalne storitve.

1 – Jezik izvirnika: nemščina.

2 – Šesta direktiva Sveta 77/388/EGS z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (UL L 145, str. 1), ki jo je 1. januarja 2007 nadomestila Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, str. 1-118).

3 – Glej sporočilo za javnost IP/07/1164 z dne 24. julija 2007.

4 – Besedilo člena 132 Direktive 2006/112/ES vsebuje skoraj enako besedilo in prav tako določa oprostitev za opravljanje storitev javnih poštних služb, razen prevoza potnikov in telekomunikacijskih storitev, ter dobavo blaga v zvezi z opravljanjem teh storitev.

5 – Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 97/67/ES z dne 15. decembra 1997 o skupnih pravilih za razvoj notranjega trga poštних storitev v Skupnosti in za izboljšanje kakovosti storitve (UL 1998, L 15, str. 14), kakor je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/39/ES z dne 10. junija 2002 (UL L 176, str. 21).

6 – Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2008/6/ES z dne 20. februarja 2008 o spremembi Direktive 97/67/ES glede popolnega oblikovanja notranjega trga poštних storitev v Skupnosti (UL L 52, str. 3). Direktiva odpravlja možnost rezerviranja določenih storitev od 1. januarja 2011 (za enajst držav članic velja daljše obdobje za prenos, in sicer do konca leta 2012).

7 – Sklepni predlogi generalnega pravobranilca Geelhoeda z dne 10. aprila 2003 v zadevi Dansk Postordrefoerening (C-169/02, Recueil, str. I-13330, točka 79). V tem postopku Sodišče ni razsodilo, ker je bil predlog za sprejetje predhodne odločbe po predstavitvi sklepnih predlogov umaknjen.

8 – Glej v zvezi s členom 13(A)(1)(b) in (c) Šeste direktive sodbi z dne 20. oktobra 2003 v zadevi d'Ambrumenil in Dispute Resolutions Services (C-307/01, Recueil, str. I-13989, točka 58) in z dne 8. junija 2006 v zadevi L. u. P. (C-106/05, ZOdl., str. I-5123, točka 25).

9 – Glej predlog Komisije z dne 29. junija 1973 za Šesto direktivo Sveta o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (*Bilten Evropskih skupnosti*, Dodatek 11/73, str. 16).

10 – Zgoraj v opombi 8 navedena sodba d'Ambrumenil, točka 52, in sodbe z dne 26. maja 2005 v zadevi Kingscrest in Montecello (C-498/03, ZOdl., str. I-4427, točka 29); z dne 14. junija 2007 v zadevi Haderer (C-445/05, ZOdl., str. I-4841, točka 18) ter z dne 16. oktobra 2008 v zadevi Canterbury Hockey Club in drugi (C-253/07, ZOdl., str. I-0000, točka 17).

11 – Sodba z dne 12. novembra 1998 v zadevi Institute of the Motor Industry (C-149/97, Recueil, str. I-7053, točka 18), zgoraj v opombi 8 navedena sodba v zadevi d'Ambrumenil, točka 54, in sodba z dne 1. decembra 2005 v združenih zadevah Ygeia (C-394/04 in C-395/04, ZOdl., str. I-10373, točka 15).

12 – Zgoraj v opombi 10 navedeni sodbi Haderer, točka 18, ter Canterbury Hockey Club in drugi, točka 17.

13 – V zvezi s tem glej tudi moje sklepne predloge z dne 15. decembra 2005 v zadevah Solleveld in van den Hout-van Eijnsbergen (sodba z dne 27. aprila 2006, C-443/04 in C-444/04, ZOdl., str.

I?3617, to?ki 39 in 49).

14 – Sodba z dne 11. julija 1985 v zadevi Komisija proti Nem?iji (107/84, Recueil, str. 2655, to?ka 11).

15 – Zgoraj v opombi 14 navedena sodba Komisija proti Nem?iji, to?ka 13, in sodba z dne 14. decembra 2006 v zadevi VDP Dental Laboratory (C–401/05, ZOdl., str. I?12121, to?ka 25).

16 – Navedena v opombi 14, to?ki 11 in 19.

17 – Glej zgoraj v opombi 14 navedeno sodbo Komisija proti Nem?iji, to?ka 16.

18 – Glej zgoraj v opombi 7 navedene sklepne predloge Dansk Postordrefoering, to?ke od 70 do 76.

19 – Glej zgoraj to?ki 29 in 30 teh sklepnih predlogov.

20 – Glej na primer besedilo v ?lenu 3(3), prvi pododstavek, Poštne direktive.

21 – Navedena v opombi 2.

22 – Glej v tem smislu sodbi z dne 6. oktobra 1982 v zadevi Cilfit in drugi (283/81, Recueil, str. 3415, to?ka 20) in z dne 18. oktobra 2007 v zadevi Agrover (C–173/06, ZOdl., str. I?8783, to?ka 17).

23 – UL L 375, str. 3.

24 – Sodba z dne 4. maja 2006 v zadevi Abbey National (C–169/04, ZOdl., str. I-4027, to?ka 61 in naslednje; podrobneje o ustrezni sodni praksi v to?ki 73 in naslednjih v mojih sklepnih predlogih v tej zadevi).

25 – Navedena v opombi 7.

26 – Zgoraj v opombi 7 navedeni sklepni predlogi Dansk Postordrefoering, to?ka 79.

27 – Glej sodbo z dne 15. novembra 2007 v zadevi International Mail Spain (C–162/06, ZOdl., str. I?9911, to?ka 31 in naslednje), s sklicevanjem na sodbi z dne 19. maja 1993 v zadevi Corbeau (C–320/91, Recueil, str. I-2533, to?ke od 14 do 16) in z dne 17. maja 2001 v zadevi TNT Traco (C–340/99, Recueil, str. I-4109, to?ka 5), ki se nanaša na ?len 86(2) ES.

28 – Glej zgoraj to?ko 32 teh sklepnih predlogov in dokaze v opombi 12.

29 – Sodba z dne 7. septembra 1999 v zadevi Gregg (C–216/97, Recueil, str. I-4947, to?ki 19 in 20), zgoraj v opombi 10 navedena sodba Kingscrest Associates in Montecello, to?ka 29, zgoraj v opombi 8 navedena sodba L. u. P, to?ka 24, in sodba z dne 28. junija 2007 v zadevi JP Morgan Flemming Claverhouse (C–363/05, ZOdl., str. I?5517, to?ka 46).

30 – Sodba z dne 3. maja 2001 v zadevi Komisija proti Franciji (C–481/98, Recueil, str. I?3369, to?ka 22) in zgoraj v opombi 29 navedena sodba JP Morgan Flemming Claverhouse, to?ka 47.

31 – Vsekakor bi si bilo mogoče predstavljati, da TNT na vsem ozemlju ponudi integrirano poštno storitev, s tem da sodeluje z drugimi izvajalci, predvsem z Royal Mail. Če ta storitev ustreza tudi določbam, ki se nanašajo na oblikovanje cene, bi se lahko ta storitev obravnavala kot oproščena univerzalna storitev. Po mojem mnenju namreč ni potrebno, da izvajalec s svojimi sredstvi opravlja vse delne storitve, ki skupaj oblikujejo univerzalno storitev.

32 – Glej zgoraj v opombi 10 navedene sodbe Kingscrest in Montecello, točka 22; Haderer, točka 17, ter Canterbury Hockey Club in drugi, točka 16.

33 – Navedena v opombi 14, točka 16.

34 – Glej v tem smislu zgoraj v opombi 14 navedeno sodbo Komisija proti Nemčiji, točka 10, sodbo z dne 6. novembra 2003 v zadevi Dornier (C-45/01, Recueil, str. I-12911, točka 81) in zgoraj v opombi 29 navedeno sodbo JP Morgan Flemming Claverhouse, točki 61 in 62.

35 – Zgoraj v opombi 27 navedena sodba Corbeau, točka 19.